

Knihy

Dávkové soubory pro Windows 95/98/NT

V jazyku JScript

Ať si říká kdo chce, co chce, jedna zásadní věc všem systémům na bázi technologie MS Windows v základní výbavě chybí – možnost vytvářet užitečné a smysluplné skripty. Záměrně zde nepoužívám pojem dávkové soubory, neboť se tím snažím odlišit něco, co by ve Windows být mělo, od něčeho, co ve Windows už sice je, ale jako takové to není k ničemu. Snad každý, kdo se snažil automatizovat nějakou běžnou činnost pod zmíněnými operačními systémy, mi jistě dá za pravdu, že standardní nástroj v podobě dávkových souborů mu k tomu poskytl pramálo prostředků. Dávkové soubory jsou totiž vhodné pouze k automatizovanému spouštění jiných programů, které má jako proces víceméně stále stejný průběh. O nějaké interakci s uživatelem už nemůže být vůbec řeč.

Dříve to vše činilo problém a následkem byl zoufalý únik “normálních” (tedy po programování víceméně netoužících) uživatelů k takovým nástrojům, jako je Visual Basic a jemu podobná monstra. Dnes naštěstí již existuje o poznání méně drastické řešení, které spočívá v podpoře WSH, což znamená Windows Scripting Host. Toto rozšíření, které je standardní součástí Windows 98 a Windows 2000 (do ostatních systémů je možné jej dodatečně instalovat), umožňuje na dané stanici spouštět skripty psané v jazycích JScript a VBScript.

Kniha, se kterou se právě seznamujeme, pojednává o využití jazyka JScript v kombinaci s prostředím WSH pro tvorbu skriptů v uvedených operačních systémech. Čtenářsky poutavým a na zkušenosti s programováním nepříliš náročným způsobem se zabývá jednak popisem vlastního jazyka JScript (tedy jeho syntaxí), jednak jeho použitím pro komunikaci s operačním systémem (sem patří popis nejdůležitějších objektů a práce s nimi).

Jak jsem už naznačil, autorka se ve své knize snaží oslovit zejména tu část čtenářské obce, která má sice systémy typu Windows velmi dobře zažité po uživatelské stránce (takzvaní pokročilí uživatelé), avšak na nástroje typu C/C++ si buďto ještě netroufá, nebo je pro své jednoduché aplikace zkrátka nepotřebuje. Díky rozsahu knihy (118 stran formátu A5) se sem pochopitelně nemohl vejít vyčerpávající popis celé problematiky související s jazykem JScript. Zde uvedený popis však má pro případné zájemce své plynulé pokračování v příkladech na domovské stránce autorky a také v on-line knihovně Microsoftu MSDN.

Celkově knihu hodnotím jako zdařilou a doporučuji ji k přečtení zejména zmiňované skupině pokročilejších uživatelů.

Lenka Trísková

Tomáš Rosa

Grada, Praha 1999, 120 stran, 118 Kč, v češtině

Kolektiv autorů

Win32 API – průvodce vývojáře, svazek 3

UNIS Publishing, Brno 1999, 378 stran, 290 Kč, v češtině

Publikace navazuje na předchozí díly, které byly věnovány základním funkcím rozhraní Win32API. Jsou zde probírány zejména specializovanější operace, které se do předchozích dvou dílů nevešly.

Pozornost je věnována zejména funkcím pro ovládání grafiky (práci s kontexty, bitmapám, kreslení obrazců atd.), ovládání dialogových oken, správu paměti a pro komunikaci prostřednictvím DDE. Dále jsou probírány rozšířené funkce pro práci se soubory, správa procesů a vláken, používání tzv. zachytávacích funkcí (v originále hooks – háčky) a synchronizační objekty. Poměrně rozsáhlá část knihy je věnována též správě tiskových operací, protokolování událostí a práci s komunikačními zařízeními (zejména sériovými porty). Knihu uzavírá výklad funkcí pracujících se systémovým registrem (database registry).

Stejně jako u předchozích dílů je i zde součástí knihy CD-ROM, na kterém jsou jednak demonstrační příklady týkající se jednotlivých částí výkladu, jednak aplikace a ukázkové programy, které s tématem této knihy úzce souvisejí.

Zpracování probírané tematiky téměř zcela přesně odpovídá originální dokumentaci dodávané v rámci MSDN přímo Microsoftem, kterou většina programátorů jistě velmi dobře zná. V poslední době je na adrese <http://msdn.microsoft.com> k dispozici její celkem použitelná on-line verze. Odtud vzniká vtíravá otázka, zda má vůbec smysl do této knihy investovat. Stále totiž ani všechny tři svazky neobsahují to, co je například uvedeno v on-line verzi MSDN. Upřímně řečeno, ono to ani není možné, natož účelné, neboť by se de facto jen paralelně přetiskovala už existující dokumentace.

Proto lze konstatovat, že publikace je určena jako referenční příručka zejména těm programátorům, kteří nemají přístup k MSDN na CD-ROM, a přitom z nějakého důvodu chtějí mít k dispozici tištěnou referenci. Ti, kdo dostatečně nevládnou anglickým jazykem, ji mohou také využít jako patrně jedinou obdobu MSDN v českém jazyce. Ve všech ostatních případech bych ale nejdříve doporučoval zkusit zmíněné MSDN, a to alespoň v jeho on-line verzi.

Tomáš Rosa

Ivo Fikáček, Ivo Rozehnal

Access – tvorba aplikací

Podrobný průvodce programátora

Grada Publishing, Praha 1999, 202 stran, 195 Kč, v češtině

Autoři si vytkli nelehký cíl – napsat knihu, která vás naučí vytvářet databázové aplikace s využitím microsoftského produktu Access, a to kterékoli z jeho verzí 2, 7, 97 nebo 2000. Na počátku vás seznámí se základními způsoby vytváření aplikací pomocí průvodců. Ve zbytku knihy pak ukazují, jak se to dělá bez průvodců, neboť jen tak lze vytvořit opravdu plnohodnotnou aplikaci. Ukazují, že vytvoření aplikace v Accessu neznamená jen programování ve Visual Basicu, ale především využití řady dalších nástrojů, které toto prostředí poskytuje. Postupně vás seznámí se základními objekty v Accessu, s vytvářením a používáním maker, s ukládáním dat, jejich strukturou a vazbami, s vytvářením formulářů atd. Samostatnou kapitolu samozřejmě věnují také už zmíněnému programování v jazyce Visual Basic pro aplikace.

Výklad doprovází řada obrázků. Je založen na verzi 2000, je ale organizován tak, aby platil pokud možno pro všechny verze Accessu. Autoři průběžně upozorňují na odlišnosti starších verzí; i když ne vždy je mohou podrobně vysvětlit.

V této knize lze najít pomoc při vytváření běžných i méně běžných databázových aplikací v Accessu. Je jen škoda, že se autoři neodhodlali zařadit do knihy skutečné příklady – nebo třeba alespoň jeden, na závěr knihy. Velice by to usnadnilo pochopení vykládané látky (a místo by na to nepochybně bylo).

Knihy je určena především čtenářům, kteří chtějí “vnést pořádek” do svých dat, tj. těm, kteří zjistili, že samotné tabulky už jejich potřebám nestačí, a potřebují si tedy vytvořit prostředí, které jim umožní s daty efektivně pracovat. Autoři tedy předpokládají, že čtenáři znají nejen základy práce s MS Windows, ale také některou z verzí Accessu.

I přes uvedené výhrady je to nepochybně užitečná publikace, která může řadě čtenářů pomoci.

Miroslav Virius

Kolektiv autorů

Upgrading to Microsoft Windows 2000 Training Kit

Microsoft Press, Redmond (Washington, USA) 1999, k recenzi poskytl Computer Press, 430 stran, 79,99 USD, v angličtině

Ještě dávno předtím, než se objeví verze nového operačního systému společnosti Microsoft, v době usilovného testování beta verzí, se na pultech knihkupectví můžete setkat s publikacemi popisujícími ještě nenarozený produkt. Ani u Windows 2000 tomu není jinak. Microsoft se v předstihu snaží připravit zejména administrátory a správce sítí na věci, které mohou od nových Windows očekávat. V tomto případě je navíc uplatněn vcelku logický předpoklad, že přechod (upgrade) na Windows 2000 bude uskutečněn z Windows NT 4.0, a tak je na rozdíl mezi těmito dvěma síťovými platformami kladen největší důraz.

Zlí jazykové by nejspíše řekli, že v takové knize nalezneme popis věcí, které ještě nejsou ve skutečnosti naprogramovány a nacházejí se jen v hlavě Billa Gatese. Není tomu tak. Kniha *Upgrading to Microsoft Windows 2000* důsledně vychází z funkčních beta verzí.

Kniha je rozdělena do 13 kapitol, přičemž na začátku se dočtete o základních vlastnostech a novinkách Windows 2000, procesu instalace, správném počátečním nakonfigurování včetně nastavení vzdáleného přístupu, bezpečnostních prvků atd. Dále následují kapitoly zaměřené na správu – disky, uživatelské skupiny, profily atd. V závěru – až nový operační systém poznáte podrobněji – naleznete kapitoly věnované problematice upgradu sítě na Windows 2000 a činnostem, které je pro to potřeba provést. Příloha A odpovídá na často kladené otázky (FAQ).

Upgrading to Microsoft Windows 2000 se pravděpodobně nestane bestsellerem, a to nejen kvůli své ceně. Jde o publikaci, kterou již dnes ocení zejména ti, kteří po uvolnění finální verze Windows 2000 budou provádět jejich implementaci.

Michal Prádka

Pavel Macek

Nástroje pro Windows

Kopp, České Budějovice 1999, 113 stran, 89 Kč, v češtině

V této útlé knížce najdete popisy sedmi poměrně běžných sharewarových a freewarových programů pro Windows. Postup výkladu je ve všech případech v podstatě stejný – začíná návodem pro instalaci, pak následuje popis prostředí a nakonec návod k používání; v některých případech tu najdete také přehledy klávesových zkratk, které lze při práci s programem použít. U žádného z programů nechybí ani návod, jak ho získat; zpravidla jde o internetovou adresu, odkud si jej lze stáhnout. Nechybí ani informace o tom, kde jde o freeware, nebo shareware, případně kolik činí registrační poplatek.

První a nejrozsáhlejší je část věnovaná správci souborů Windows Commanderu, "okenní" analogii nesmrtelného Nortonova Commanderu. Pak následují kompresní programy WinRAR a FastZIP 98, nástroj pro správu obrázkových souborů ACDSee, jednoduchý textový editor NotePad Plus, přehrávač zvukových souborů WinAMP a prohlížeč postscriptových souborů Ghost Script View.

Je to užitečná publikace, neboť dokumentace k těmto programům není vždy k dispozici. Kromě toho může čtenářům pomoci při výběru vhodného programu.

Miroslav Vírúš

Charles Petzold

Programování ve Windows

Computer Press, Praha 1999, 1240 stran + CD-ROM, 990 Kč, v češtině

Věťte nebo ne, ale *Programování ve Windows*, o kterém pojednává tato recenze, je již desátým (přepřelovaným) vydáním této knihy. Ne všechna vydání byla přeložena do češtiny, nicméně toto jubilejní ano a domnívám se, že je to dobře. Autorem *Programming Windows* (jak zní název anglického originálu) je v programátorských kruzích poměrně známý Charles Petzold.

Programování ve Windows určitě není publikace určená nejširšímu okruhu čtenářů. Většina uživatelů je ráda, že již zvládla základní ovládání "Oken" a že Windows (občas) bezproblémově fungují. Autor podle mého názoru vystihl smysl svého díla naprosto přesně v jediné větě: "Tato kniha vysvětluje, jak psát programy, které budou pracovat v systémech Windows 98, Windows NT 4.0 a Windows NT 5.0 od firmy Microsoft." Stručné, jasné a pravdivé. Pro zvládnutí problematiky programování ve Windows byste (opět podle autora knihy) měli splňovat tři základní předpoklady: znát dokonale Windows po stránce uživatelské, zvládat jazyk C a mít nainstalováno vývojové prostředí, konkrétně Microsoft Visual C++ 6.0. Předchozí zkušenosti s programováním grafických uživatelských rozhraní nejsou potřeba.

Kniha je rozdělena na části *Základy* (seznámení s Unicodem, základy kreslení, nabídky, dialogy, schránka apod.), *Více o grafice* (práce s tiskárnou, bitmapy, text a písma) a *Pokročilejší témata* (rozhraní MDI, multithreading, dynamické knihovny, internet). Autor přitom v žádné části nešetří ukázkami programového kódu, což podle mého názoru značně zvyšuje užitnou hodnotu knihy. Z nastíněné struktury vyplývá, že *Programování ve Windows* mohou úspěšně používat začátečníci jako učebnici i pokročilí programátoři pro hledání odpovědí na konkrétní otázky.

K publikaci tohoto charakteru je dnes již naprosto nezbytné přibalit CD-ROM. Kdo by také byl ochotný přepisovat rozsáhlé ukázky zdrojového kódu? Já určitě ne. Jako výraznou výhodu přitom vidím, že se v knize nacházejí originální zdrojové kódy anglické i lokalizované české. Kromě těchto

stěžejních materiálů nechybějí ani spustitelné soubory všech probíraných aplikací a tradiční anglický originál publikace ve formátu HTML.

Michal Prádka

Ben Sawyer, Ron Pronk, Peter Aitken

Digitální fotografie

Computer Press, Praha 1999, 534 stran + CD-ROM, 647 Kč, v češtině

Masové rozšíření digitálních fotoaparátů, kterého se pomalu stáváme svědky, přináší doslova revoluci do digitálního zpracování obrazu. Digitální fotoaparát, samozřejmě v kombinaci s grafickým softwarem, dokáže téměř zázraky. A publikace *Digitální fotografie* může být vaším průvodcem.

Publikace (ač jednosvazková) se skládá z Knihy první nazvané *Digitální fotografie – společník na cestách* a Knihy druhé s titulkem *Digitální fotografie – zpracování obrázků*. Zatímco Kniha první obsahuje spíše teoretické poznatky a je tištěna černobíle, Kniha druhá již využívá barevného tisku k tomu, aby úpravy obrázků mohly být prakticky ukázány.

Zastavme se nejprve u Knihy první.

Jste-li úplný začátečník, dozvíte se v prvních kapitolách odpovědi na otázky, co je digitální fotoaparát, jaké jsou nejběžnější typy a který z nich nejlépe splní vaše potřeby, co je Photo CD atd. Máte-li už digitální fotoaparát v ruce, budou se vám jistě hodit rady pro jeho použití – tedy jak správně fotografovat, jak přenést fotografie z digitálního fotoaparátu do počítače a následně je vytisknout. Protože investice do nákupu nového digitálního fotoaparátu není malá, doporučuji k přečtení i kapitolu 13, ve které naleznete několik tipů, jak si digitálním fotoaparátem vydělat peníze.

Své fotografie máte uložené na pevném disku svého počítače, případně také vytištěné – a to je všechno? V žádném případě. Teprve teď začíná tvůrčí práce. S obrázky v počítači se totiž dají dělat doslova zázraky, které poodhalí Kniha druhá, pojednávající o zpracování obrázků.

Na začátku se věnuje druhé možnosti, jak získat digitalizovaný obraz, tedy skenování. Základními způsoby pro vylepšení jakéhokoli obrázku jsou změna jasu, kontrastu, barevného vyvážení, oprava pozadí a samozřejmě retušování. Jakmile zvládnete tyto základní techniky, směle se pusťte do vytváření koláží, speciálních efektů atd. Vaším partnerem a rádcem bude opět publikace *Digitální fotografie*.

Předposlední kapitola se věnuje vztahu digitální fotografie a internetu, resp. webu, úplně poslední je stručným manuálem pro ovládání programu Paint Shop Pro. Tento produkt naleznete ve zkušební verzi také na přiloženém CD-ROM, na kterém je i mnoho dalších grafických programů a digitálních obrázků vytvořených jejich prostřednictvím.

Existují publikace, které zaujmou již na první pohled, a *Digitální fotografie* je určitě jednou z nich. Důvodem přitom určitě není jen fakt, že podobná publikace na českém trhu dosud chyběla. Chcete-li se dozvědět mnoho zajímavého (nejen) o digitální fotografii, jde určitě o dobrou volbu.

Michal Prádka